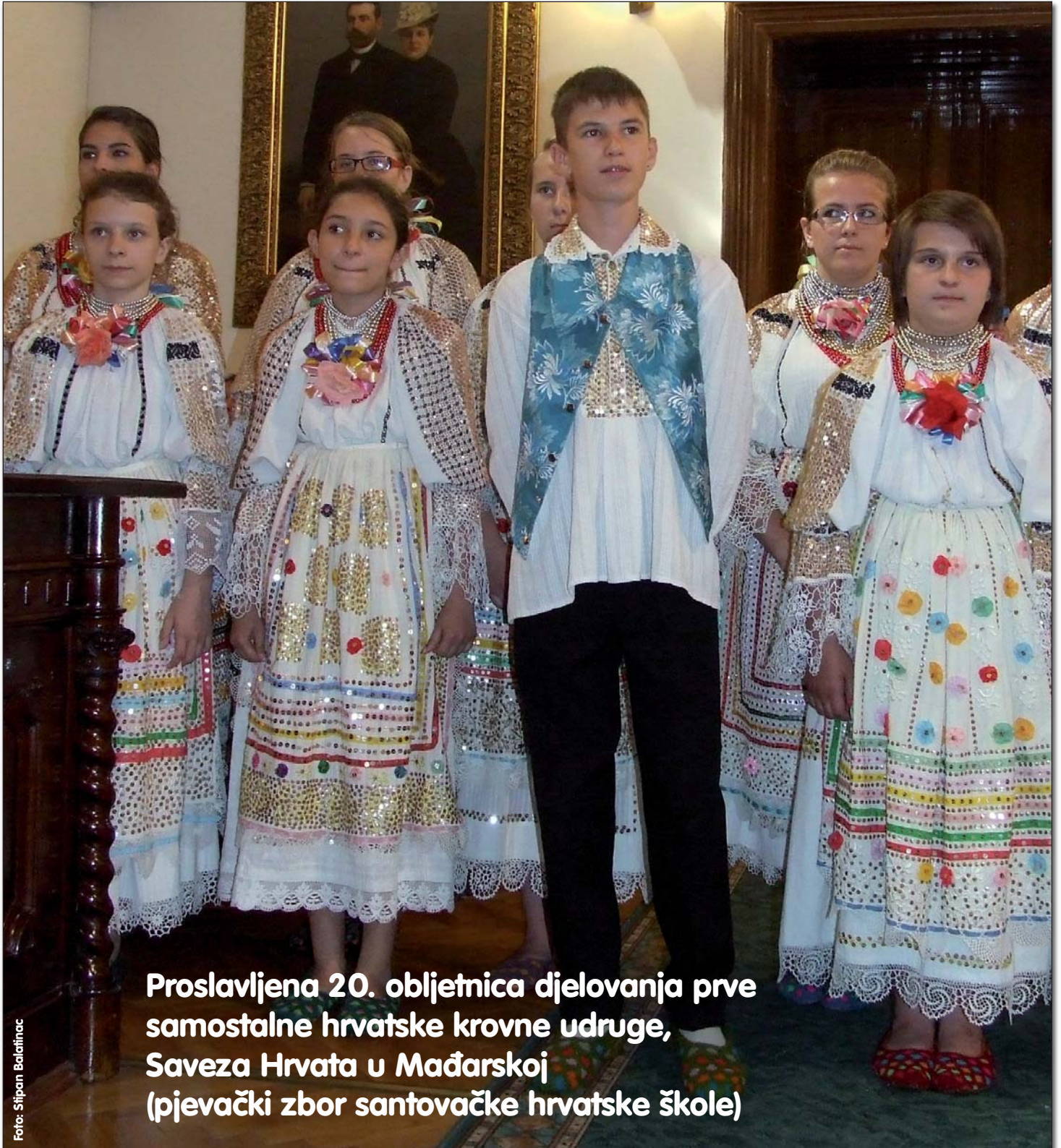

HRVATSKI *glasnik*

Godina XX, broj 23

10. lipnja 2010.

cijena 100 Ft

Proslavljena 20. obljetnica djelovanja prve samostalne hrvatske krovne udruge, Saveza Hrvata u Mađarskoj (pjevački zbor santovačke hrvatske škole)

Komentar

Prekogranična suradnja nova je prilika

Čudno mi je kada mladi začuđeno slušaju priče iz naših mladenačkih dana, među kojima su i one o vojnicima graničarima, koji su stajali između susjednih naselja pokraj granice, da prije dvadeset godina samo s posebnom dozvolom se moglo približiti pograničnoj rijeci Muri, da se u Hrvatsku moglo putovati kao turist samo dvogodišnje itd.

A danas? Danas je sve drukčije. Potpuno nam je prirodno da se vozimo biciklom do rijeke Mure, kad god se sjetimo, skoknemo u susjednu Hrvatsku. Čovjek se lako prilagodi dobrome, postane mu potpuno prirodno, pa i zaboravlja koliko je to dobro. Naravno, netko bi rekao da ono što je bilo prije, kada su bile zatvorene granice, ono je bilo neprirodno, nenormalno pa zašto bi sad trebalo istaknuti ono što bi trebalo da ide svakom čovjeku, a to je sloboda. Naravno, nama Hrvatima u Mađarskoj ponajprije je važna sloboda kretanja preko hrvatsko-mađarske granice, jer veza s matičnom domovinom jedan je od uvjeta očuvanja našeg identiteta. Europska Unija potpomaže prekograničnu suradnju i na svom teritoriju i među zemljama kandidatima, i to je iznimna prilika za nas Hrvate da se još bolje povežemo s matičnom domovinom. Srećom, pripadnici naše manjine iz godine u godinu shvaćaju značenje programa prekogranične suradnje, koji postaje sve razgranatiji. Mogućnosti suradnje postupno ulaze u svakodnevni život, u zapošljavanje, turizam, infrastrukturu, odnosno u gospodarstvo, koje je jedan od bitnih grana suradnje u razvijanju društva.

Pripadnici naše nacionalne manjine koji sudjeluju u raznim mađarsko-hrvatskim projektima shvaćaju vrijednost poznavanja svoga materinskog hrvatskog jezika jer iako su uglavnom osigurani prevoditelji, komunikacija je mnogo brža, tečnija ako se nađe zajednički jezik. Vidljiv je rast i prestiža hrvatskoga jezika na tim područjima. Neki roditelji iz mađarskih naselja ili asimiliranih hrvatskih naselja namjerno upisuju svoju djecu u naše hrvatske škole. Zajednički europski projekti potakli su i načelnike raznih naselja s obje strane granice na bolju suradnju, i ponosni su na svoje hrvatsko stanovništvo. Europska Unija s prekograničnim programima uspjela je zainteresirati i hrvatsku stranu jer, treba priznati, često je postojala nakana za suradnjom kod Hrvata s mađarske strane, no nije bilo odaziva onkraj granice. Naravno, bilo je i susretljivih čelnika naselja, civilnih udruga. Njihov trud suradnje sada rodi plodom, jer ako se već dobro poznaju, znatno im je lakše pisati zajedničke projekte, pronaći zajedničke interese.

Projekti u okviru IPA programa sve više mještana pobuđuje na suradnju i daje golemu šansu u razvijanju hrvatskoga jezika, daje podršku u očuvanju samobitnosti i otvara nove mogućnosti za suradnju. Ostvaruju se i takvi projekti u kojima sudjeluju djeca iz dječjih vrtića, učenici osnovne i srednje škole te studenti. To su naraštaji kojima je već od rođenja dana sloboda kretanja preko granice i dok se druže sa svojim vršnjacima iz Hrvatske, shvaćaju važnost poznavanja hrvatskoga jezika.

beta

„Glasnikov tjedan“

Dan nacionalnog jedinstva dan je sjećanja na potpisivanje mirovnog ugovora u Trianonu, 4. lipnja 1920. godine, kojim je povijesna Ugarska, zemlje krune Svetog Stjepana, ostala bez dvije trećine svojih teritorija i oko četiri milijuna stanovnika. Trianon je velika tragedija za mađarsku državu i narod, čije traume nisu prevladane do današnjega dana. Više milijuna Mađara ostalo je izvan granice nacionalne države. Trianon nije krojio samo granice među Mađarima. Krojio je on mnoge granice pa i Hrvati u Mađarskoj ostali su s druge strane granice, uz granicu imali su svoj Trianon, ali su unatoč mnogobrojnim okrutnostima kojima su bili izloženi tijekom dvadesetoga stoljeća, uspjeli sačuvati nacionalnu svijest i hrvatski jezik. Doduše, već odavno više nisu većina, tek kulturološki fenomen u naseljima i gradovima u kojima su prije, tijekom stoljeća do prije stotinjak godina i manje, napućivali crkve. Nestala su ili nestaju nekada hrvatska naselja. Mladi ljudi sve manje imaju želju aktivnog uključivanja u život hrvatske zajednice, a sama zajednica nakon pedesetak godina partijskih direktiva i demokratskih društvenih promjena devedesetih godina još uvijek nije u potpunosti spremna za demokratski dijalog. Tome su brojni uzroci. Okviri njezina djelovanja unutar dane državne politike prema manjinama, zakonske nedorečenosti, nedorečena izborna baza temeljena na slobodnom izboru identiteta i tajnim biračkim popisima, zatvorenost političkih i društvenih ustrojstava, nedosljednost u djelovanju društvenih organizacija, neriješeni problemi i

brojke članstva, te nedostatak dijaloga i otvorenoga polemičkog razgovora, što bi bio zadatak društvene sfere kao katalizatora mogućega političkog djelovanja. Iz svega proizlazi i trenutna tek reprezentativna funkcija manjina u mađarskome društvu. I nakon dvadeset godina različito mišljenje tumači se kao

neprijateljstvo i razbijanje jedinstva. Jedinstvo i demokracija tek su pojmovi koje uvijek čine sadržaji. Vrijeme pokazuje kako je njih teško provoditi među običnim smrtnicima sa svim njihovim manama i greškama, sitnim strastima, koristoljubljem i taštinom, samodopadnošću, ugodnošću i konformizmom, nekritičkim promišljanjima i nedostatkom ideja, nedosljednošću i tapkanjem za dnevnom politikom i riječima uvaženih govornika.

Savez Hrvata u Mađarskoj u Baji je organizirao priredbu u povodu 20. obljetnice djelovanja, pod pokroviteljstvom Đurđe Adlešić, potpredsjednice Vlade Republike Hrvatske, i Tibora Navracsicsa, zamjenika premijera Republike Mađarske. Iako smo se nadali kako će visoki državni dužnosnici, unatoč brojnim državnim obvezama, nazočiti priredbi, oni su bili spriječeni. Tibor Navracsics (koji je sa svojim djedom razgovarao hrvatski), zamjenik premijera Republike Mađarske, poslao je svog opunomoćenika i s njim pismo slavljenicima napisano na hrvatskom jeziku i pročitano u vijećnici bajske gradske kuće, nazočnima je upalo u oči kako Đurđa Adlešić, potpredsjednica Vlade Republike Hrvatske, to nije učinila.

Branka Pavić Blažetin

SANTOVO – Hrvatski vrtić, osnovna škola i učenički dom u Santovu u subotu, 12. lipnja, u 10 sati priređuje oproštajnu svečanost, koja će se nakon već tradicionalnoga zajedničkog obilaska školskih zgrada i učionica upriличiti u mjesnoj športskoj dvorani. Od 24 osmaša, šestoro učenika svoje će školovanje od jeseni nastaviti u HOŠIG-u Miroslava Krležu u Pečuhu.

Misa na hrvatskom jeziku u Fićehazu i Keresturu

Misa na hrvatskom jeziku 13. lipnja služiti će se u dva hrvatska pomurska naselja, u Fićehazu s početkom u 9 sati i 30 minuta te u Keresturu s početkom u 11 sati. Mise će celebrirati *Blaž Horvat*, rektor Varaždinske biskupije. Organizatori očekuju vjernike u što većem broju.

Čitajte i širite Hrvatski glasnik!

Aktualno

Pred vratima lokalnih izbora i izbora za manjinske samouprave

Prije nešto više od deset dana, a zaključno sa zakonskim rokom od 31. svibnja, kao i svi mađarski državljani s pravom glasa na lokalnim izborima i izborima za manjinske samouprave, dobila sam obavijest od mjesnog izbornog ureda o saznanjima koja su mi potrebna ako se želim upisati u manjinski birački popis. Naravno, uz obrazac koji ako želim sudjelovati manjinskim izborima mogu ispuniti i dostaviti nadležnima (izrazivši pripadnost jednoj od trinaest nacionalnih i etničkih manjina u Mađarskoj). Naime na manjinskim izborima mogu sudjelovati samo oni birači koji su upisani u manjinski birački popis. Prijavu u manjinski birački popis treba predati zaključno s 15. srpnja. Ispunjen, zajedno s obavješću poštanskim putem dobiti obrazac, u zgradi mjesnog poglavarstva potrebno je ubaciti u posebno obilježeni sandučić ili putem pošte uputiti bilježniku, i pismo mora stići do 15. srpnja. Birač može tražiti upis samo u jedan manjinski birački popis. Bilježnik mora upisati u manjinski birački popis sve one koji udovoljavaju propisanim zakonskim uvjetima. Ako je birač predao obrasce za upis u više manjinskih biračkih popisa, oni nisu valjani. Ako bilježnik danu osobu ne uvrsti u manjinski birački popis, o tome bez zadržavanja mora obavijestiti birača koji u roku od tri dana od primitka iste obavijesti ima pravo žalbe kod mjesnog bilježnika. Ako ni tada bilježnik ne upiše birača u manjinski birački popis, onda danom primitka žalbe žalbu šalje mjesnom sudu, a u glavnome gradu peštanskomu središnjem okružnom sudu. Mjesno izbornom povjerenstvu manjinske izbore ispisuje onda ako u popisu birača na dan oglašavanja izbora ima 30 upisanih birača. Na održavanje manjinskih izbora nema utjecaja činjenica ako i nakon raspisivanja datuma izbora broj birača u manjinskome biračkom popisu padne ispod brojke 30. Kandidate za manjinske zastupnike

može kandidirati tek ona društvena organizacija koja je u skladu sa svojim statutom predstavljala danu manjinu najmanje tri godine, dok zakon ne osigurava kandidaturu nezavisnim kandidatima. Kandidat za manjinskog zastupnika može biti osoba koja je upisana u manjinski birački popis, ali se kandidat može kandidirati i izvan mjesta prebivališta. Kandidiranju izvan mjesta prebivališta nije prepreka ako se u mjestu prebivališta kandidata ne održavaju izbori za danu manjinsku samoupravu. Kandidat za zastupnika treba dati izjavu kojom potvrđuje predstavljanje manjine, poznaje jezik dane manjinske zajednice, kulturu i običaje, ali i o tome je li već prije bio član manjinske samouprave ili dužnosnik. Izjava kandidata javna je i svakome dostupna. Glasovanje se održava u posebno označenim biračkim mjestima ili, ako je potrebno, glasačkim okruzima o čijoj adresi bilježnik šalje obavijest biračima. Na glasačkom listiću redosljed manjinskih kandidata određuje se ždrijebanjem. Pobjeđuju oni koji dobiju najveći broj glasova do broja koji čini zakonski broj zastupnika mjesne samouprave (dosada pet). Birač može glasovati do maksimalnog broja zastupnika manjinskih samouprava (ali može glasovati tek za jednoga, dvojicu, trojicu ili četvoricu kandidata) određenog zakonom (dosada pet). Manjinski birački popisi tajni su, izuzev podataka o brojevima, i dostupni tek izbornom uredu, izbornom povjerenstvu te sudu pri izvršavanju zadataka. Pošto izborni rezultati postanu punomoćni, birački popisi se uništavaju. Ako dana manjina u županiji utemelji deset mjesnih samouprava, zakon jamči utemeljenje županijske manjinske samouprave, a za utemeljenje državne manjinske samouprave dana manjina mora imati najmanje četiri utemeljene mjesne samouprave.

Branka Pavić Blažetin

BUDIMPEŠTA – Predsjednik Republike László Sólyom 3. lipnja imenovao je 42 vladina državna tajnika. Među njima je i László Szászfalvi, državni tajnik Ministarstva javne uprave i prava, koji je parlamentarni mandat stekao u bojama KDNP-a. U ministarstvu kojem je na čelu Tibor Navracics, državni tajnik Szászfalvi bit će zadužen za vjerska pitanja, manjine i civilne veze. On je već prošloga tjedna imao i sastanak s predsjednicima državnih manjinskih samouprava i članovima Saveza državnih manjinskih samouprava glede zakonskog prijedloga o smanjenju broja manjinskih zastupnika u mjesnim, županijskim i državnim manjinskim samoupravama. Prijedlog su parlamentu predali zastupnici László Szászfalvi i János Hargitai. Kako za mađarski tisak izjavljuje Szászfalvi, ono što on smatra veoma važnim glede vjerskih zajednica, manjina i civilnih organizacija jest dnevni dijalog i suradnja na temelju povjerenja i usuglašavanje prema zajedničkim stajalištima. Očito je, kaže Szászfalvi, kako je rečeno najveći zadatak, ali tu su i takvi temeljni zakonski akti, veliki zakoni koje u predstojećem razdoblju trebamo preispitati i koje treba mijenjati. Pri tome je Szászfalvi mislio na možebitne ustavne promjene i izmjene zakona o obrazovanju. On je već prije bio predsjednik parlamentarnog Odbora za ljudska prava, vjerska pitanja i manjine, a od 2006. godine kao član frakcije KDNP-a bio je dopredsjednik narečenoga Odbora.

Od jeseni manji broj zastupnika u manjinskim samoupravama

Parlamentarni zastupnici László Szászfalvi i János Hargitai podnijeli su parlamentu prijedlog promjene zakona o smanjenju broja zastupnika u mjesnim i manjinskim samoupravama, koji bi se primjenjivao već od ovojesenskih lokalnih i manjinskih izbora. Dosada se u mjesne manjinske samouprave biralo pet zastupnika, u glavnogradsku i županijske devet zastupnika, a broj zastupnika državnih samouprava određivao se zbrojem utemeljenih mjesnih samouprava, tako Hrvatsku državnu samoupravu u sadašnjem sazivu čini 39 zastupnika. O smanjenju broja zastupnika državnih manjinskih samouprava vođene su konzultacije sa Savezom državnih manjinskih samouprava koje je i podnijelo svoju koncepciju mogućega smanjenja, a o prijedlogu promjene zakona o smanjenju broja mjesnih i županijskih samouprava, predstavnici 13 nacionalnih manjina upoznati su tek 31. svibnja na sastanku s državnim tajnikom Lászlom Szászfalviem, kazuje za Hrvatski glasnik predsjednik Saveza državnih manjinskih samouprava Mišo Hepp. Dovedeni smo pred gotov čin, kaže Hepp. Predlagači su predložili smanjenje broja zastupnika u mjesnim samoupravama na tri, a u županijskim i glavnogradskoj na pet. Predstavnici manjina zahtijevali su da se zadrži dosadašnji broj zastupnika, a ako to za Vladu nije prihvatljivo, pristaju na smanjenje na četiri zastupnika u mjesnim i sedam zastupnika u županijskim i glavnogradskoj samoupravi. Kako za mađarski tisak kazuje jedan od predlagača, Hargitai, tjedan dana nakon konzultacija s predstavnicima državnih manjinskih samouprava postignut je dogovor o smanjenju broja zastupnika u mjesnim samoupravama na četiri zastupnika, a u glavnogradskim i županijskim samoupravama na sedam zastupnika, pa je to i uneseno u prijedlog promjene zakona, za što se očekuje kako će parlament izglasovati još u lipnju. Manjinski ombudsman Ernő Kállai podupire ovakav prijedlog promjene zakona.

SANTOVO – U Hrvatskom vrtiću, osnovnoj školi i učeničkom domu 15. lipnja s početkom u 11 sati bit će otvorenje projekta: „Potpora usvajanja materinskojezičnih vještina primjenom kompleksnih učila i metoda – TÁMOP – 3.4.1/A-08/2-2009-0005” koji se ostvaruje sredstvima potpore Razvojnoga plana Nova Mađarska.

Proslavljena 20. obljetnica djelovanja prve samostalne hrvatske krovne udruge, Saveza Hrvata u Mađarskoj

Pod visokim pokroviteljstvom Đurđe Adlešić, potpredsjednice Vlade Republike Hrvatske, i Tibora Navracsicsa, zamjenika premijera Republike Mađarske, u nedjelju, 6. lipnja, u Baji je održana svečanost u povodu 20. obljetnice djelovanja Saveza Hrvata u Mađarskoj, na kojoj su se okupili predstavnici svih šest regionalnih ograna, nekolicina utemeljitelja, prvi čelnici te uzvanici, kako bi se prisjetili početaka i osnivanja prve samostalne krovne udruge Hrvata u Mađarskoj.

Svečanost je započela spomen-sjednicom u povodu obilježavanja 20. obljetnice osnutka i djelovanja Saveza Hrvata, koja je upriličena u velikoj vijećnici Gradske kuće, a na kojoj se okupilo stotinjak Hrvata iz Mađarske. Nakon hrvatske i mađarske himne koje je otpjevao pjevački zbor santovačke hrvatske škole u izvornoj šokačkoj nošnji, okupljene je pozdravio predsjednik Saveza Hrvata u Mađarskoj Joso Ostrogonac, zahvalivši svima što su iz svih regija i mnogih hrvatskih naselja doputovali u Baju, glavni grad bunjevačkih i šokačkih Hrvata u Mađarskoj, da zajedno slave okruglu obljetnicu. Posebno je pozdravio visoke goste i uzvanike, veleposlanika Republike Hrvatske u Budimpešti Ivana Bandića, parlamentarnog zastupnika bajskog okruga Róberta Zsigóá, generalnu konzulicu Republike Hrvatske u Pečuhu Ljiljanu Pancirov, bajskog gradonačelnika Zoltána Révfya, predsjednika Hrvatske državne samouprave Mišu Heppa, predsjednika Zemaljskog odbora SHM-a Martina Ispanovića, Miju Karagića, počasnog konzula Republike Hrvatske, i Đuru Frankovića, prvog predsjednika Saveza Hrvata u Mađarskoj. Program je uljepšan kazivanjem stihova gradišćanskog pjesnika Mate Šinkovića „Hrvat sam”, pjesmom „Veseljak” u izvedbi pjevačkoga zbora santovačke hrvatske škole te solistice Darinke Orčik, koja je u pratnji Orkestra „Čabar” iz Baje otpevala pjesmu „Ne dirajte mi ravnicu”.

Dragi naši gosti srdačno vas pozdravljam u gradu Baji –reče na hrvatskom jeziku gradonačelnik Zoltán Révfya, čestitavši na ljepoj obljetnici. Razvoju stoljećima višenacionalnom gradu, pridonijele su i manjine, a u tome, kako reče, istaknutu ulogu imaju upravo Bunjevci. Osvrnuo se i na dobre veze s hrvatskom manjinom, ali i na prijateljske odnose Republike Mađarske i Republike Hrvatske. Prema njegovim riječima, to se očituje u tome da se u dvjema školama predaje hrvatski

jezik, Muzej i Bunjevačka zavičajna kuća čuvaju materijalnu kulturu Hrvata, bajski Hrvati igraju važnu ulogu u kulturnom životu grada: Veliko prelo, Vančaško prelo i Markovo.

Počeci Saveza Hrvata u Mađarskoj

Devedesetih godina prva demokratska vlada Józsefa Antalla među svojim prvim zakonskim aktima donijela je i Zakon o udruživanju (1989) kojim su i manjine u Mađarskoj počele utemeljenjem svojih autonomnih udruga. Od manjina koje su činile DSJS, među prvima Srbi, nezadovoljni desetim kongresom DSJS-a 1988. godine, u siječnju (29. siječnja 1989) potiču izdavanje Srba iz DSJS-a i utemeljuju Inicijativni odbor Srpskoga demokratskog saveza. Iste godine 12. srpnja u južnoslavenskom duhu u Baji se utemeljuje Udruga Mladost/Mladina, a također u tom gradu, 2. prosinca 1989. Savez Hrvata. Na proljeće 1990. raspada se ili raspušta DSJS. Srbi i Slovenci već imaju svoje utemeljene saveze državnog karaktera, Hrvati su u previranjima i dogovorima između regija te 2. i 3. studenog u Sambotelu utemeljuju Savez Hrvata u Mađarskoj za čijeg je predsjednika izabran Đuro Franković, a za zemaljskog tajnika Mijo Karagić.

Antalova vlada prihvatila je koncepciju autonomnih manjinskih organizacija i preuzela državnu obvezu njihova financiranja. Dotada u komunističkom sistemu manjinski savezi osnovani temeljem zakona iz 1949. godine, bili su, kako piše Milan Nedeljkov, pod totalnom kontrolom komunističke partije. Savezi do prvih manjinskih izbora i utemeljenja državnih manjinskih samouprava obnašaju društveno-političko zastupstvo manjina. Temeljem Zakona o manjinama, državne manjinske samouprave

preuzimaju od Saveza društveno-političko zastupanje manjina i uživanje zajamčene državne potpore.

Savez utemeljen u Sambotelu, na čelu s predsjednikom Đurom Frankovićem i zemaljskim tajnikom Mijom Karagićem, djeluje kroz šest regionalnih organizacija koja svaka ima svoga predsjednika i tajnika. Početkom 1993. godine inicira se sazivanje izvanrednog kongresa, zbog potrebe hitne korekcije Statuta organizacije. Postavlja se pitanje Savezova administrativnog središta, način trošenja državne potpore, načela i načini utemeljenja ustanova i imenovanja njihovih voditelja, nespojivost funkcije v. d. glavnog urednika Hrvatskoga glasnika i funkcije predsjednika Saveza Hrvata u Mađarskoj, pitanje registriranog članstva...

Predsjedništvo saziva Izvanredni kongres koji se održava u Kaniži 19–20. ožujka 1993. Oko Statuta i personalnih pitanja na Kongresu se toliko izoštrila situacija da delegati dviju regija Baranje i Podravine, a s njima i predsjednik Saveza Đuro Franković napuštaju Kongres. Tada jednoglasnom odlukom četiriju preostalih članova Predsjedništva: Jolanka Tišler, Joso Ostrogonac, Lajoš Škrapić i Vince Hergović, a po pravilima novoga Statuta, saziva se za 17. travnja 1993. godine Kongres Saveza Hrvata u Budimpešti s dvije točke dnevnoga reda:

1. Biranje Savezovih tijela (Nadzorni odbor, izbor Zemaljskog odbora);
2. Personalna pitanja (biranje zemaljskog predsjednika i zemaljskog tajnika SHM-a), a daljnjim radom do kongresa odlukom četiriju članova Predsjedništva upravlja zemaljski tajnik Mijo Karagić.

Na kongresu u Budimpešti za predsjednika Saveza izabran je Joso Ostrogonac, koji je i danas na čelu Saveza, a za zemaljskog tajnika Mijo Karagić. Kongresu su nazočili delegati svih šest regija.

Grad podupire i rad Hrvatske manjinske samouprave, a ima i prijateljski grad u Hrvatskoj, istarski Labin. Baja podržava što skoriji ulazak Hrvatske u Europsku Uniju – reče Zoltán Révfy, zauzevši se za produbljivanje suradnje dvaju prijateljskih gradova, te dviju država. Obrativši se dragim prijateljima Hrvatima u Mađarskoj od Gradišća do Santova u Bačkoj, preko Pomurja, Baranje do Budimpešte, veleposlanik Republike Hrvatske u Budimpešti Ivan Bandić izrazio je svoje zadovoljstvo da već sedam godina može dijeliti sve brige Hrvata u Mađarskoj, sudjelovati ovoj značajnoj svečanosti, i to u vijećnici grada Baje. Naglasivši da nas sve, ma gdje obitavali, povezuje hrvatski duh, naša pripadnost, naša vjera i naš jezik, naprosto sa željom da poveže jedinstvo Hrvata na ovim prostorima. Dvadeseta obljetnica Saveza Hrvata i osnivanje prvoga višestranačkog Sabora u Hrvatskoj 1990. godine svjedoči da su Hrvati u Mađarskoj pratili zbivanja u matičnoj domovini.

Napomenuvši da je prije svečanosti posjetio Bajsku bunjevačku čitaonicu, koja je, kako uz ostalo reče, ispunjena ljudima, ispunjena uspomenu, izrazio je radost da se ta kuća vratila k sebi, da je dobila duh i da će ona u budućnosti ponovno biti ono što je bila negdje prije 100 godina, točno prije 99 godina kada je osnovana. U tome ne očekujemo samo potporu dviju država, nego nas raduje i potpora na mjesnoj razini koju je obećao gradonačelnik – istaknuo je veleposlanik Bandić i dodao: Onoliko ste svoji koliko se budete dobro organizirali. Svima od Koljnofa do Čikerije čestitao je na obljetnici, pozivajući na jedinstvo Hrvata u Mađarskoj. Okupljenima se obratio i parlamentarni zastupnik Róbert Zsigó, čestitavši na obljetnici, te zahvalivši svima koji su pridonijeli uspjehu hrvatske krovne udruge. Za nas je važno da Hrvatska što prije postane punopravnom članicom Europske Unije, te da se Hrvati u Mađarskoj svaki dan mogu osjećati kod kuće. Ispričavši zamjenika premijera Tibora Navracsicsa, koji zbog nastalih poplava i gospodarskog stanja, i zbog Vladine trodnevne

izvanredne sjednice nije mogao nazočiti, ali se s poštovanjem i zahvalnošću primio pokroviteljstva priredbe, ujedno je predao njegovo osobno pismo upućeno na hrvatskom jeziku koje je pročitao Dinko Šokčević. „Ova je obljetnica svakako jedna od najvažnijih u povijesti Hrvata u Mađarskoj. Vrijedna je priznanja činjenica što 20 godina poslije završetka socijalističkog razdoblja može proslaviti svoj opstanak.

Kako mi Mađari osjećamo da nam je važna sudbina Mađara izvan naših granica, na isti način želimo pridati istaknutu važnost i odnosima s domaćim nacionalnim manjinama” – stoji u pismu Tibora Navracsicsa. „Uvjeren sam da miran suživot raznih nacionalnih manjina moguće je ostvariti isključivo pod uvjetom ako se međusobno poštujemo i cijenimo. Savezu želim postojanost kakvu je dokazao u proteklih 20 godina i još više uspjeha u budućnosti.”

Predsjednik Saveza Hrvata u Mađarskoj Joso Ostrogonac zahvalio je svima koji su prije 20 godina bili u Sambotelu, a sada u Baji, te mnogo radili na tome da se utemelji prva naša krovna politička udruga. Zatim je predao riječ osnivaču i prvom predsjedniku Saveza Hrvata u Mađarskoj Đuri Frankoviću, koji se prigodnim govorom ukratko osvrnuo na početke organiziranja samostalne hrvatske krovne udruge, na istaknute osobe i događaje otprije 65 godina, te proteklih stoljeća, na prvotne poteškoće, ali i postignute uspjehe u proteklome dvadesetogodišnjem razdoblju.

„Kada je prije dvadeset godina utemeljen Savez Hrvata u Mađarskoj, krovna organizacija svih Hrvata koji živimo kao autohtone manjine ili kasniji doseljenici na ugarskim prostorima, željelo se na primjereni način promicati interese hrvatske narodnosti i njenih raznih skupina: Bunjevaca, Šokaca, Raca, Bošnjaka, Dalmatina i koji se još nazivaju i regionalnim nazivom podravski, pomurski, gradišćanski Hrvati. Najprije je trebalo te razne skupine pridobiti za hrvatsku ideju, a što nije bilo lako, naime mnogo puta naišla je ova plemenita zamisao – danas je već posve prirodna – na snažan otpor pojedinaca i manjih kolektiva, ali priznanjem Republike Hrvatske otklonjen je otpor i ovdje na bačkom tlu, te je u Sambotelu, na prvom skupu, većina bila za novu organizaciju” – reče uz ostalo Franković.

U nastavku utemeljitelj Saveza Hrvata u Mađarskoj još reče: „Pokušali smo ne kao društvena organizacija, što je bio stari Demokratski savez Južnih Slavena koji se raspao na svoj hrvatski, srpski i slovenski dio, nego

kao politička organizacija artikulirati svoje zasebne, hrvatske interese, prvenstveno usmjerene na očuvanje svoje hrvatske samobitnosti, a time na gajenje i razvijanje hrvatskog jezika, običaja i na sve ono što tome ide u prilog. U međuvremenu Savez Hrvata transformirao se u društvenu organizaciju, a po mome mišljenju trebao je i nadalje ostati politička organizacija.” Osim svih postignutih uspjeha, kao najvažnije zadaće za budućnost istaknuo je razvijanje školstva i knjigoizdavaštva.

Prigodni govor održao je i prvi tajnik Saveza Hrvata u Mađarskoj dr. Mijo Karagić, koji je ocijenio povijesnim trenutkom kada je „zakonodavstvo Republike Mađarske prije dvadeset godina Hrvate u Mađarskoj priznalo kao povijesnu manjinu”.

Osvrnuvši se na šire društveno okruženje u počecima demokratizacije mađarskog društva, ukazao je i na početke, osobito razna mišljenja o budućnosti, od osnivanja hrvatskih udruga u Pečuhu i Baji, u godini preokreta 1990, do prve krovne hrvatske udruge u Mađarskoj, podsjetivši na velike zasluge Đure Frankovića u buđenju i promicanju hrvatskih interesa. Kako je uz ostalo podsjetio dr. Karagić, na I. kongresu Savez Hrvata u Mađarskoj ustrojen je sa šest ravnopravnih regija: Bačka, Pešta, Gradišće, Baranja, Podravina i Pomurje. Nakon toga slijede prvi uspjesi, 2. svibnja 1991. pokretanje Hrvatskoga glasnika, tjednika Hrvata u Mađarskoj, Hrvatskog kalendara za 1992. g., osniva se Hrvatski institut, utemeljuje Hrvatsko kazalište i drugo.

Nakon svečanosti u gradskoj kući, u župnoj crkvi Svetog Antuna Padovanskog održano je misno slavlje koje su suslužili fra Ivan Holetić iz Subotice, koji redovito mjesечно služi hrvatske mise u Baji, i velečasni Goran Vilov, župnik iz vojvođanskoga Bačkog Monoštora. Na misi koja je uljepšana pjevanjem župnoga crkvenog zbora, okupilo se tristotinjak pristiglih gostiju iz drugih regija te domaćina iz Baje i Bačke.

Druženje je nastavljeno i zajedničkom večerom i kulturnim programom na otvorenome na Trgu Svetog Trojstva, a okupljeni su mogli uživati u dvosatnom koncertu tamburaškog orkestra Stipana Jeramazovića iz Subotice. Uzvanike i goste na terasi hotela „Dunav” zabavljao je Tamburaški sastav „Ravnica” iz Osijeka.

Dodajmo, kako je naglašeno i na sjednici Zemaljskog vijeća, obilježavanje 20. obljetnice osnutka i postojanja Saveza Hrvata u Mađarskoj tijekom godine proslavit će se i u drugim regijama. Ovo je bila samo prva svečanost u nizu, koji će se nastaviti i u Sambotelu (povodom obilježavanja 2–3. studenoga 1990), ali i u drugim regijama. Savez je dao prijedlog da se toj važnoj obljetnici posveti i Državni dan Hrvata, koji će se, u suorganizaciji s Hrvatskom državnom samoupravom, ove godine prirediti 20. studenog u pomurskom Keresturu.

Povijesna nit grofovske familije Janković povezuje Čepreg i Daruvar

*„...Poštujte sve tudje, vaše si držite, / Da zakon ljubavi tako ispunite. / Vjerno izvršite na zemlji poslanje,
/ Da vjerno završite u nebu novo stanje.“*

Tako je poručio plajgorski farnik i pjesnik Anton Slavić u svojoj pjesmi „Čeprečkim Hrvatima“, koja je preštana i prilikom otvaranja daruvarske izložbe o grofovskoj obitelji Janković, 8. majuša, u subotu. Kako su pak Čeprežani stavili temelj-kamenac u tom da si držu svoje, to ih je dopeljao sve do Daruvara pomoću etnografinje iz Budimpešte, s korijeni iz Čeprega. Terézia Horváth-Balogh ka je stekla status kandidata akademije i autorica je 130 publikacij iz područja etnografije, od 1990-ih ljet intenzivno istražuje povijest Čeprega i tako se je duboko zakopala u više arhiva, početo od Beča prik Budimpešte sve do Požege. Polako je otkrila obiteljsko stablo Janković ter pravoda našla brojne zanimljive podatke, legende u svezi s tom plemićkom obitelji ka je imala vlasništvo zvana Čeprega i u Djulevisu, Bika i Bõu. U Čepregu na Duhe je svenek održan narodni običaj konjske utrke ku je podupirao i Izidor Janković sve do 1847. ljeta kad ju je ukinuo. S tim je sve počelo u istraživačkom djelu, koje je kasnije prošireno i na području Hrvatske. Zahvaljujući Hrvatskoj manjinskoj samoupravi u Čepregu, a i oduševljenosti nje predsjednice Marije Kralj, redom su posjećeni važni gradi kot Pakrac, Požega, Stražeman, Lipik, Sirač, Daruvar, kade su se nek obrnuli Jankovići. Opširni materijal, jedinstvena otkrića o ovoj zanimljivoj povijesnoj temi su bili već izloženi u Čepregu, a Daruvar znatfeljno i srdačno je primio ponudu za isti događaj.

Člani zbora Janković čepreške Hrvatske manjinske samouprave skupa s učenicami hrvatskoga jezika u spomenutom gradu su napunili autobus 8. majuša, u subotu, kad smo se ganuli prema Daruvaru. Veronika Pilat, donaćelnica grada, nas je srdačno primila u centru varoša ter nas je otpeljala u Jankovićev dvorac, u kom se je jur budimpeštanska istraživateljica od srijede pripravila izložbu. Za kratkim počivanjem, fanjskim objedom je slijedila šetnja u Daruvaru ter polaganje vijenca pred bistom Julije Jankovića. Zadnji muški potomak grofovske familije se je narodio pred 190-imi ljeti, a umro je u Tirolu 1904. ljeta.

„Zajednička prošlost je ufanje za budućnost“ – s timi riči na pantljiki spomin-vijenca su čepreški Hrvati izrazili vlašću želju, no hoće li s daruvarske strane negdo ozbiljno zeti ovu poruku, u bliskoj budućnosti ćemo viditi. Malo smo bili razočarani kad prilikom našega posjeta smo bili na plakati „hrvatski Mađari“, potom u telefonskom razgovoru daruvarske dame u funkciji „stigli su naši Mađari“, a najvećom nepristojnošću smo smatrali da za upoznavanje grada su nam nadležni „darovali“ ugarskoga turističkoga peljača (rodum iz Vojvodine, umirovljenoga Ugra u Hrvatskoj) ki je u prvi rečenica nas veljek upozorio rekši: *Mene ne interesira nijedan Janković jer ovi su vjerojatno došli iz Dalmacije. Mene bolje zanima ki su bili prvi Ugri u Daruvaru*. Poštuj tudje, svoje si drži – najzad smo se držali i mi, ali nekako podmuče nas je piknuo ov „sjajni prijem“. I zato je još glasnije i jasnije započela svoj svečani govor na večernjem otvaranju izložbe Marija Kralj, predsjednica čepreškoga HMS-a, predstavljajući gradišćanski narod u Ugarskoj, koji je još i u tudjem morju sačuvao blizu 500 ljet jezik, svist i tradicije Hrvatov. – *Kad sam prvi put putovala u ov kraj, skroz na putu sam našla diteline na četire liste, pak nisam znala kakova će nas srića ovde dočekati. Morebit da ov današnji večer je naša skupna srića* – to je rekla uz ostalo peljačica Hrvatov iz Čeprega i prikdala rič Sabini Balog, studentici hrvatskoga jezika u Sambotelu, a ujedno i dirigentici čepreškoga zbora

Čepreški Hrvati su pred bistom Julije Jankovića položili i vijenac

ka je preštala Slavićevu spomenutu pjesmu. Pratili su ju gradišćanske jačke u izvedbi Jankovićevoga zbora (koji je lani gorizeo ime), a čepreški glasi u milo invitirali i druge naše Hrvate iz Šoprona i Koljnofa na jačenje, ki su takaj nazočili otvaranju izložbe. Pokidob je Bjelovarsko-bilogorska županija zvanaredno bogata što se tiče narodnih grup, ovde živi i znatan broj Ugrov, ovput je zapjevao i zbor Udruge mađarske manjine iz Daruvara. Zajedničke ugarsko-gradišćanske jačke su znamda upeljale kotrige u jedno buduće glazbeno prijateljstvo. O izložbi je govorila najzaslužnija osoba Terézia Horváth-Balogh, i to tako da joj je iz svake riči žarila ljubav prema Jankovići. Ovput je htla ispraviti jednu običnu pogrišku u svezi s familijom ter je naglasila da samo je prvi i zadnji Janković imao grofovsku titulu, tj. Antun i Julije su bili grofi, iako ova činjenica je jako bolilo i Izidoru i Ivanu. Rekla je još da s istraživanji u Daruvaru na veliko je obogatila svoje znanstvene rezultate, a daljnji cilj joj je izdavanje knjige na ovu temu, tako na ugarskom kot i na hrvatskom jeziku. Svim pomoćnikom je zahvalila, u prvom redu povjesničaru, daruvarskom Čehu Vjences-

lavu Heroutu, peljačtvu grada Daruvara ko je joj omogućilo ovu dokumentarnu prezentaciju obitelji Janković, povijesne kopče med Čepregom i Daruvarom, a ne nazadnje i svojoj najvjernijoj asistentici Mariji Kralj. – *Mi smo donesli sad cigle s grbom i napisanim imenom Jankovićev s našega kraja. Ovakove cigle vi nimate* – je rekla gospodja Kralj ter nastavila: – *Ove cigle sad spadu van iz stanov u Čepregu, a mi nori Hrvati bižimo po cigle i beremo je skupa. Te ja sad željim predati kao naš dar vašem muzeju, u zaufanju da kad se ove cigle raspadu, u Čepregu još svenek će biti ljudi ki će se znati pominati po hrvatsku. Zato smo i došli da nam budete na pomoć i da učvrstite nas.*“ Dalibor Rahlik, načelnik Daruvara, je rekao da mu je posebno zadovoljstvo što dvi općine spajaju Jankovići ki su ostavili takov jerb koji do kraja još nije ni otkriven, ali će se potruditi da njevu povijest detaljnije istražuju. Veronika Pilat je još dodala da je izložbu ugarska znanstvenica darovala gradu Daruvaru, ku je moguće svaku subotu pogledati od 9 do 12 uri u prekrasno obnovljenom Jankovićevom dvorcu u Daruvaru.

-Timea Horvat-

Gastrolobi – susret dviju kultura

U okviru provedbe projekta Drava–gastrolobi IPA programa prekogranične suradnje Mađarska–Hrvatska, 15. svibnja u Barči, te 16. svibnja u Lukovišću provedene su priredbe u duhu susreta dviju kultura, odnosno gastronomsko-kulturne suradnje s druženjem raznih organizacija, udruga dviju pograničnih susjednih županija, Šomođske i Koprivničko-križevačke.

Cilj je projekta jačanje i unapređivanje suradnje između partnerskih županija kroz organizaciju dviju dvodnevni gastro-turističkih manifestacija uz rijeku Dravu, s obje strane granice, u kojem je vodeći partner Šomođska županija, a projektni su partneri s hrvatske strane PORA Razvojna agencija Podravine i Prigorja te Turistička zajednica Koprivničko-križevačke županije. Među partnerima su još i Demokratska zajednica Mađara Koprivničko-križevačke županije, Mjesna samouprava sela Lukovišća i Csokonavisonté. Ukupna vrijednost projekta iznosi 55.534,00 eura od čega će se osim gastrolobija ostvariti još jedna manifestacija na hrvatskoj strani u Legradu, u rujnu.

Kroz dvodnevnu manifestaciju sudionici su se mogli upoznati s gastronomskim, kulturnim, povijesnim, etnografskim i jezičnim nasljeđem žitelja uz rijeku Dravu, a u Lukovišću dužnosnici partnerskih županija imali su priliku razgovarati o budućim zajedničkim projektima dviju županija, gradova i općina, te organizacija civilnih društava. Konferenciji su nazočili stručnjaci iz tri županije iz svake države. Dr. Marton Szücs, suradnik Zajedničkoga tehničkog tajništva IPA programa,

izvijestio je nazočne da do 2015. g. 50 milijuna eura stoji na raspolaganju za razne natjecaje, od čega je prvih 42 uspješnih projekata krenulo, i dodao da turistička prekogranična suradnja jača vezu i dviju država. Árpád Sardi, zamjenik predsjednika Skupštine Šomođske županije, naglasio je da se Šomođska županija uspješno natjecala s deset IPA projekata, od kojih je istaknuo iskorištavanje danih mogućnosti Drave, njezinu ekološku zaštitu, ali nije manje važno ni iskorištavanje geotermičkih energija. Bila je to dobra prilika za predstavljanje manjina pograničnog područja, među njima i naša dvojezična osnovna škola u Lukovišću sa svim svojim kulturnim bogatstvom.

Organizaciju PORA-u zastupala je Melita Birčić, ravnateljica Razvojne agencije Podravine i Prigorja. PORA sa sjedištem u Koprivnici jest informativno, savjetodavno i konzultantsko središte za malo gospodarstvo, obrazovno središte za poduzetnike početnike, a preuzima poslove regionalnog razvoja, međunarodne suradnje, te pripremu projekata za nacionalne i EU fondove. Razvojnoj agenciji Podravine i Prigorja za sufinanciranje odobreno je ukupno pet projektnih prijedloga u kojima ona sudjeluje kao projektni partner i partner u suradnji s mađarskim i hrvatskim partnerima. Osim projekta Drava–gastrolobi tu su projekti Projekt Dravis2 – Unapređenje sustava javnog uzbunjivanja i upravljanja katastrofama uz rijeku Dravu u pograničnom području. Projekti obuhvaćaju izradu koncepta razmjene informacija i prekogranične suradnje u području upravljanja katastrofama, trening o razmjeni informacija, GIS mjerenja u prekograničnom području, zajedničke terenske vježbe i izradu studije sprečavanja šumskih požara. Projekt Crost II obuhvaća poduku radi unapređenja razvojnih mogućnosti u pograničnom području. U projektu se obuhvaćaju ukupno 17 obrazovnih radionica

za sljedeća područja: malo i srednje poduzetništvo, inovacija i privlačenje ulaganja, obrazovanje, zdravstvo i socijalna skrb, zaštita okoliša i prirodnog naslijeđa, turizam i kultura, uporaba kulturnog naslijeđa u turizmu. Sudionici obrazovnih radionica bit će predstavnici ustanova i jedinica mjesne i regionalne samouprave s područja projektnih partnera. Projekt Mobile region obuhvaća unapređenje i razvoj tržišta rada u pograničnom području. Obuhvaćat će usklađivanje statističkih podataka na tržištu rada u prekograničnom području, izradu zajedničke studije o kretanjima i potrebama na tržištu rada, organizaciju i održavanje 20 radionica za potporne ustanove na tržištu rada, za nezaposlene, zaposlene, učenike i roditelje, organizaciju četiri sajma poslova u Hrvatskoj i Mađarskoj, organizaciju konferencije o prekograničnom tržištu rada i tiskanje promidžbenih materijala o projektu. Projekt Unireg impulse – Regionalna sveučilišta kao pokretači transnacionalne regije znanja obuhvaćat će prikupljanje podataka i analizu postojećih razvojnih dokumenata u pograničnom području, identificiranje mogućnosti i potreba, identificiranje dionika razvoja i njihovo povezivanje, te uspostavu „Ureda za transfer znanja” u Osijeku. U ovom projektu PORA će samo pridonijeti provedbi projekta.

Zalsku je županiju zastupao načelnik naselja Mlinaraca Stjepan Vuk, koji je ponosno govorio o projektima IPA svog malog naselja sa svega osamsto stanovnika. U Mlinarcima su već ostvareni projekti i Interrega, poduka projekt-menadžera, a i sada se odvija projekt «Zeleni vrtić» u suradnji s Marcalibom i Donjom Dubravom. To pomursko naselje vrlo je zainteresirano za turističke projekte, naime nalazi se tik do rijeke Mure i veliku mogućnost vidi u vodenom turizmu. U tijeku je i projekt izgradnje pristaništa za čamce i kajakaše, do Mure imaju asfaltiranu cestu, a velik je san mještana da se izgradi na rijeci stara vodenica, po kojoj je mjesto dobilo svoje ime. Upravo zbog toga je načelnik smatrao važnim sudjelovati na tom programu kako bi čuo stajališta drugih županija. Napomenimo kako su susretu nazočili i generalna konzulica Ljiljana Pancirov te predsjednik Hrvatske samouprave Šomođske županije Jozo Solga, kao i predsjednik HDS-a Mišo Hepp, parlamentarni zastupnik Ottó Karvalics, župan Šomođske županije Attila Gelenčér, dožupan Koprivničko-križevačke županije Ivan Pal. U kulturnom dijelu program sudjelovala su naša društva. KUD Podravina iz Barče, KUD Drava iz Lukovišća, Ženski pjevački zbor „Korjeni” iz Martinaca te Orkestar Vizin.

KUD Drava na izletu u Hrvatskoj

Nakon dosadašnjih ovogodišnjih nastupa u Daranju, Lukovišću, Martincima, Bobovcu, Barči i Starinu, članovi KUD-a Drava uzbuđeno su čekali trodnevni izlet i nastup na Jadranu.

Krenuli su na put 27. svibnja u ponoć i pjevajući pjesme iz svojeg repertoara, putovali na prvo mjesto zajedničkog „ljetovanja“, u Zadar. Ondje su posjetili crkvu Sv. Donata i katedralu Sv. Stošije, šetajući obalom mora, slušali vodene orgulje i uživali u luci i brodovima u tome mjestu. Iz Zadra su otputovali na otok Pag u selo Vlašiće i odsjeli u Pansionu „Zavičaj“. Unatoč meteorološkoj prognozi vrijeme je bilo sunčano i idealno za kupanje.

Drugi dan je počeo s izletom u grad Pag. Navečer su na terasi pansiona predstavili svoje koreografije mještanima i u Vlašićima pridružili se ženskom pjevačkom zboru u njihovo kolo. Orkestar KUD-a Drave predstavio se pred ovom publikom i postigao popularnost svojim muzičkim znanjem, a zvijezda ove večeri je bio gajdaš Pavo Gadanji koji je svojim likom, humorom i originalnošću oduševio svoje obožavatelje. Treći je dan počeo misom u selu pa planinarenjem i kupanjem u moru. U kasnim poslijepodnevrim satima krenuli su u Zadar u šoping i veselo putovali do zore u Mađarsku.

U ime KUD-a Drava zahvaljujem profesorici, menadžerici Margiti Romolic-Essze na oduševljenju, izdržljivosti i pomoći u svezi s organizacijom.

Tomislav Bunjevac

Glazbeni vremeplov

U organizaciji Ogranka Matice hrvatske u Pečuhu, u Hrvatskome klubu Augusta Šenoae 19. svibnja održana je redovita glazbena tribina: Glazbeni vremeplov, multimedijalna večer pod naslovom «Još uvijek ne znam neke važne stvari» na kojoj je mladi predavač Midhat Mutapčić predstavio jednog od najboljih hrvatskih kantautora Ibricu Jusića. Naravno, po ustaljenoj praksi tribini su sudjelovali: *Midhat Mutapčić – uživo i Ibrica Jusić – prividno.*

U Hrvatskom vrtiću, osnovnoj školi, gimnaziji i učeničkom domu Miroslava Krleže u Pečuhu 2. lipnja učenicima gimnazijskih razreda predstavljeno je izdanje „Nikola Tordinac:

Hrvatski narodni običaji, pjesme i pripovijetke iz Pečuha i okolice. Seoske bajke i bajalice-crstice“. Riječ je o zajedničkom izdanju grada Đakova i Hrvatske samouprave u Pečuhu, nastalom u sklopu suradnje i potpore iz programa Pečuh – europska prijestolnica kulture 2010. godine. Predstavljajući su sudjelovali, uz urednike Đuru Frankovića i Mirka Čurića, u ime pečuške Hrvatske samouprave Ivica Đurok, predsjednik HDS-a i dopredsjednik pečuške Hrvatske samouprave Mišo Hepp te domaćin, ravnatelj pečuške škole Miroslava Krleže Gabor Györfvári

Trenutak za pjesmu

Boris Maruna

Bilo je lakše voljeti te iz daljine

Pour Bernadette

Bilo je lakše voljeti te iz daljine,

Biti s tobom u noćima beskrajnih književnih rasprava

Dok se magla dizala na moru i odmah ruke otklanjao

Ona pamćenja što se nisu uklapala

U rečenične nizove čežnje:

Ništa nije moglo narušiti predodžbu o tebi.

Sad izbliza siliš me da te osjećam kao truli zub

Otvorenu ranu, čekicanje živca, živo meso besmisla

Bolest pred kojom smo bespomoćni i ti i ja

Kao pred kakvim istinskim proglasom

Propasti.

A nekad je ljubav bila čist i doslovan

Doživljaj samoće.

Osobe i krajobrazi koje je dozivalo sjećanje

Kao morska trava pokretana valovima.

Dani daleko od tebe, beskrajne literarne noći

Svijet bez zbilje ali svoj i konačan

Poput dobre pjesme čvrsto zatvoren sa svih strana

I ja u dimu lule za šankom dalekih mora

Što nas dijele u svakom času admiral

Svojih priviđenja.

Odlični folklorni ansamblji, KUD „Podravina“ iz Barče sa 141 bodom

Festival u Kovinu (Ráckeve) priredba je na kojoj sudjeluju mnogobrojna društva iz Mađarske koja su narodnosnoga karaktera, njeguju pjesmu i ples, čuvaju nošnju i običaje ovdašnjih nacionalnih manjina. Tako je i ove godine festivalu sudjelovalo sedamnaest folklornih društava koja su predstavljala tradicijsku kulturu Cigana, Grka, Hrvata, Nijemaca, Rumunja, Slovaka, Srba i Mađara. Cilj je bio postići što više bodova i osvojiti naslov izvrsnog ansambla što ga u okviru natjecateljskog dijela festivala dodjeljuje ugledni ocjeniteljski sud.

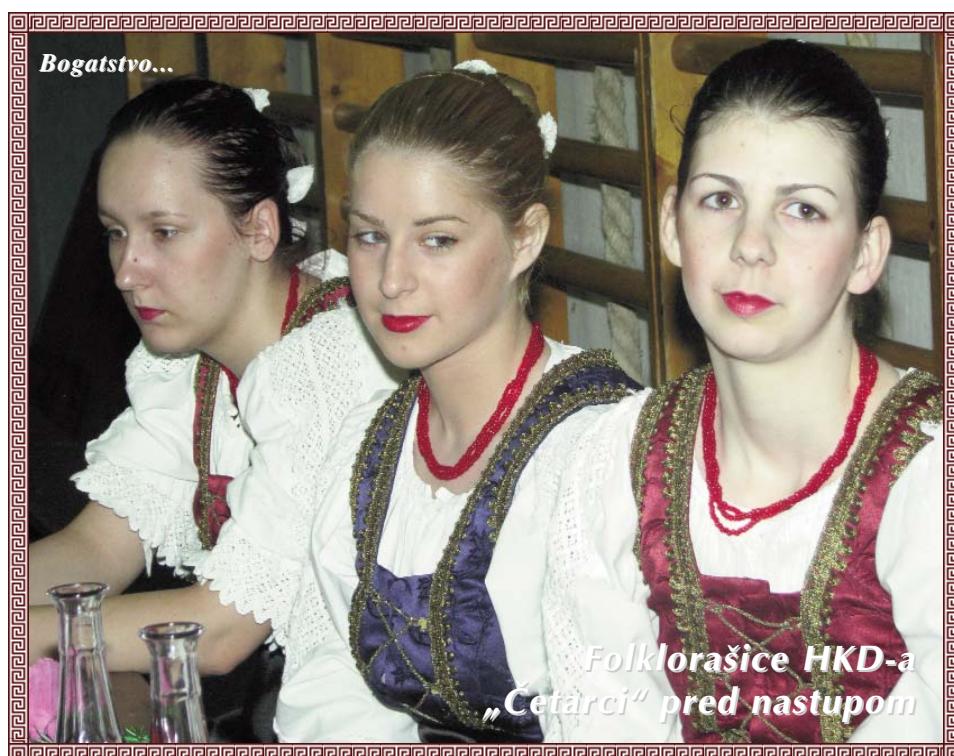
Naime Savez narodne umjetnosti „Elemér Muharay“ i 2010. godine raspisao je državno natjecanje (susret) za postizanje priznanja „izvrsno folklorno društvo“ kojemu su mogla sudjelovati društva iz Mađarske koja svojim djelovanjem čuvaju običaje i tradiciju. Susretu su sudjelovala i dva hrvatska folklorna ansambla: KUD „Podravina“ iz Barče i KUD „Ladislav Matušek“ iz Kujinje, te dva društva koja na svome repertoaru imaju i hrvatske plesove i običaje, nošnju, KUD „Mohač“ iz Mohača i Južnoslavensko folklorno društvo iz Tukulje. U konkurenciji sedamnaest folklornih ansambala koji su sudjelovali Državnomu narodnosnom festivalu održanom 7–9. svibnja u Kovinu, Lacazi (Kiskunlacháza) i Kapuváru, gdje su se predstavila društva osam nacionalnih manjinskih zajednica iz Mađarske s preko šesto sudionika, Južnoslavenski folklorni ansambl iz Tukulje ocijenjen je sa 140 bodova (bunjevačke igre i igre iz Pomorišja), KUD „Mohač“ iz Mohača (šokačke igre iz Mohača) sa 125 bodova, KUD „Podravina“ iz Barče (bučura u Podravini) sa 141 bodom, KUD „Ladislav Matušek“ iz Kujinje (bošnjačke igre i pjesme) sa 135 bodova te srpsko Folklorno društvo „Rozmaring“ (srpske igre) sa 108 bodova. Članovi ocjeniteljskog suda bili

su: Mihály Szabadi, Hédi Sztanó, László Antal, Zoltán Varga i Gábor Eredics.

U sklopu festivala u Muzeju „Árpád“ priredena je izložba albuma „Naše nacionalne manjine u slikama“, takozvani Narodnosni bal u Savoyaievu dvorcu, sajam narodnih rukotvorina, mimohod u povijesnoj jezgri grada Kovina, gala program sudionika festivala te prikaz narodnosnih jela. Organizatori ovoga festivala, održavanog 21 godinu zaredom, jesu Središte za kulturu „Károly Ács“, Savez narodne umjetnosti „Elemér Muharay“ Potporu daju Javna zaklada za nacionalne i etničke manjine i kovinska samouprava, stručni partner organizatorima je Mađarski prosvjetni zavod.

Branka Pavić Blažetin

BUDIMPEŠTA - U Mađarskoj akademiji znanosti (MTA Székház, I. em., Felolvasóterem, 1051 Budapest, Rooseveltov trg 9), u organizaciji Akademijina Razreda za jezik i književnost, 15. svibnja održat će se spomen-sjednica povodom 100. obljetnice rođenja Lászla Hadrovicsa, jednog od najznačajnijih mađarskih kroatista. Sjednici, koja počinje u 9 sati i 15 minuta, presjedat će potpredsjednik Mađarske akademije znanosti Miklós Maróth, a nakon otvaranja slijede predavanja. Radoslav Katičić: László Hadrovics, kroatist među slavistima; István Nyomárkay: László Hadrovics, istraživač mađarsko-hrvatskih jezičnih i kulturnih veza; Jenő Kiss: Sjećajući se Lászla Hadrovicsa; Milan Moguš: Kako pročitati Bašćansku ploču; Gerhard Neweklowsky: Hadrovicseve zasluge za istraživanje gradišćanskih Hrvata; Karlo Gadanji: Hadrovicseva knjižnica; András Zoltán: László Hadrovics kao etimolog; István Víg: Talijanske etimologije Lászla Hadrovicsa; Borbála Keszler: Zamjenice – semantika zamjenice, prema shvaćanju Lászla Hadrovicsa; Vilmos Bárdosi: Veličanstvenost jednostavnosti. Tipologija frazema Lászla Hadrovicsa; Antal Molnár: Srpska crkva u tursko doba u zrcalu istraživanja prošloga stoljeća; Stjepan Lukač: László Hadrovics, književni povjesničar; Janusz Bańcerowski: Funkcionalna mađarska sintaksa Lászla Hadrovicsa; István Lőkös: O protestantskim pjesmama Prekomurske pjesmarice; Mladen Pavičić: Djelatnost Gabriele Szép-Hadrovics. Završnu će riječ održati István Nyomárkay, redoviti član Mađarske akademije znanosti i zamjenik predsjednika Razreda za jezik i književnost.

NARDA – Na dvodnevno svečevanje pozivaju nas organizatori u ovo južnogradišćansko selo 12. i 13. junija. U subotu na Danu sela i proslavi mjesnih ognjogasev u 9 uri se začme program na dvoru kulturnoga doma s dičjimi programi, ki će durati sve do podneva. U 13.30 uri Ferenc Tompa i njegova familija držu za zainteresirane konjsku paradu, dokle od 14 uri na športsko igrališće invtiraju nas policajci. Od 15 uri će se odigrati prijateljska utakmica med momčadi partnerskih općin Narda i Čemba. Za ognjogasnim spektaklom svi nazočni će zajedno u povorki dojt do kulturnoga doma na večeru i na hrvatski bal. Drugi dan, u nedilju, na Danu Hrvatov u 11.15 se služi maša u mjesnoj crkvi, a otpodne svi pozvani gosti u narodni nošnja, mužikom i tancom će vabiti domaćine na kulturni program u kom nastupaju KUD Mladost iz Odre (Zagreb), KUD Mura iz Murskoga Središća, pjevački zbor iz Narde, tamburaški orkestar iz Narde i HKD Gradišće iz Petrovoga Sela. Dan Hrvatov zatvara hrvatska fešta do jutra.

HRVATSKI ŽIDAN – Na 50. sastanak se pripravlaju bivši osnovnoškolarci Hrvatskoga Židana 12. junija, u subotu, kako nam je rekla Etuška Horvat. Jubilarno spravišće se začme svetom mašom u 15.30 u mjesnoj crkvi, potom se nastavlja večerom i druženjem u Staračkom domu. Osnovnu školu je 1960. ljeta završilo 15 dice (med kimi su dvama umrli), a razrednik im je bio Čeprežan József Bolfert.

BUDIMPEŠTA – U budimpeštanskoj Hrvatskoj školi 11. lipnja priređuje se oproštajna svečanost učenika osmoga razreda osnovne škole.

BUDIMPEŠTA – U Restoranu Citadela 11. lipnja, u organizaciji Hrvatske samouprave XI. okruga, s početkom u 18 sati priređuje se tradicionalna Hrvatska večer. Goste će zabavljati Orkestar Perkovac iz Tukulje, glumac, pjevač Stipan Đurić, a nastupit će i izvorna plesna skupina budimpeštanskih Hrvata.

PEČUH – KUD Baranja priređuje državni XXII. Kolo tabor koji će biti održan od 27. lipnja do 3. srpnja u Orfuu. Kako kaže umjetnički voditelj „Baranje” i voditelj Kolo tabora, očekuju se sudionici iz cijele zemlje.

MOHAČ – Čitaonica mohačkih Šokaca i Hrvatska samouprava grada Mohača pozivaju na Antunovo i Hrvatski dan koji će se održati 12. lipnja 2010. godine. Program Dana: 15:30 sastanak u čitaonici; 17:00 misa u crkvi Sv. Antuna; 18:00 Kulturni program: Dječja skupina Čitaonice; TS Šokadija i Vivien Graf; Izvorna folklorna skupina Čitaonice; 21:00 Bal u Čitaonici uza svirku „Orašja”.

33. Festival hrvatske tamburaške glazbe

Festivalska večer u Pečuhu

Gabor Györfvári s festivalskom diplomom koju mu je uručio. Julije Njikoš, jedan od osnivača Festivala

Dio članova Tamburaškog orkestra Hrvatske škole „Miroslav Krleža” pod vodstvom Grge Kovača

Ovogodišnji Međunarodni festival hrvatske tamburaške glazbe nastavio je svoju višegodišnju praksu, a to je održavanje koncerata ne samo u Osijeku nego i u drugim mjestima u Slavoniji i Baranji te u inozemstvu. Već nekoliko godina zaredom jedna od glazbenih večeri Festivala održava se u Pečuhu. Tako je to bilo i 18. svibnja. Domaćin je Festivala Hrvatska škola Miroslava Krleže i njezin ravnatelj Gabor Györfvári, a u revijalnom dijelu nastupaju redovito članovi Tamburaškog orkestra Hrvatske škole „Miroslav Krleža” pod vodstvom Grge Kovača. U prepunoj auli Hrvatskog vrtića, osnovne škole, gimnazije i učeničkog doma Miroslava Krleže priređen je svečani koncert kao dio programa ovogodišnjega 33. Međunarodnog festivala tamburaške glazbe u Osijeku. Svečani koncert započeo je nastupom Tamburaškog orkestra „Kontesa Dora” i Tamburaškog društva „Dora Pejačević” iz Našica. Nastupili su i Tamburaški orkestar HPD „Rodoljub” iz Virovitice i STD „Pajo Kolarić” iz Osijeka. Uz narečeno, svečanom su koncertu sudjelovali Vera Svoboda, Kristina Brkić, Andrea Kopri i Ana Filipović. Na soloviolini Zvonimir Krpan, solist na klaviru Rajko Lončarić. Dirigenti su bili: Marina Kopri, Dean Kopri i Mirna Mihalković. Festivalskoj večeri u Pečuhu pribivala je i generalna konzulica Ljiljana Pancirov, a suorganizatori, uz Hrvatski vrtić, osnovnu školu, gimnaziju i učenički dom Miroslava Krleže, bili su Hrvatski klub Augusta Šenoe i Ogranak Matice hrvatske u Pečuhu.

Taj festivalski saziv, koji je okupio čak tridesetak ponajboljih tamburaških orkestara u natjecateljskim kategorijama, započeo je u Osijeku, a koncerti su bili priređeni u

Starome Petrovom Selu, Duboševici, Vukovaru, Pečuhu, Donjemu Miholjcu, Našicama i Belišću te u Somboru (Srbija). Voditeljica programa pa i pečuškog druženja bila je glumica Vlasta Ramljak. Na kraju koncerta, o samom Festivalu, njegovoj ulozi i značenju za popularizaciju tamburaške glazbe, govorio je Julije Njikoš, jedan od osnivača Festivala, a danas predsjednik njegova Umjetničkog vijeća i predsjednik Hrvatskoga tamburaškog saveza.

Posljednji ovogodišnji koncert priređen je u osječkom Hrvatskom narodnom kazalištu, gdje su proglašeni i dobitnici ovogodišnjih nagrada. Svi su sudionici dobili i prigodne festivalske diplome. U deset festivalskih dana, od 14. do 23. svibnja, nastupilo je više od trideset tamburaških orkestara. Njihove natjecateljske nastupe pratila su dva stručna povjerenstva koja su ocjenjivala cjelokupan nastup glazbenika i posebno izvedbu novih koncertnih skladbi. Najviše je i ove godine dodijeljeno zlatnih plaketa „Tambura Paje Kolarića” – čak 19, a sve ostale su srebrne. Tako su, u kategoriji seniorskih tamburaških orkestara, svi dobili „zlatu”.

- bpb -

BUDIMPEŠTA – U budimpeštanskom HOŠIG-u 12. lipnja priređuje se nogometni turnir i spomen-kup u spomen na HOŠIG-ova preminulog nastavnika Stipana Pančića.

BUDIMPEŠTA – U II. okrugu grada Budimpešte 12. lipnja u takozvanoj turističkoj ponudi tog okruga, u Ulici gastronomije bit će i hrvatskih specijaliteta.

Završnica državnog natjecanja osnovnoškolaca iz hrvatskoga jezika i narodopisa

Državno natjecanje osnovnoškolaca po predmetima (OÁTV) već niz godina uspješno se organizira. No izvrsni rezultati na završnici, usmenom dijelu, ne znače dodatne bodove pri daljnjoj naobrazbi, ali odgojno-obrazovna ustanova može posebice nagraditi učenika dobrom ocjenom ili pohvalom razrednika, nastavničkog vijeća. Samo sudjelovanje može biti i poticajem, osnovicom za zdrav natjecateljski duh i kreativno izražavanje učenika, ali ujedno priznanje nastavniku za dugogodišnji rad, a prigodom natjecanja mogu se prepoznati izvanredni omladinski potencijali. Na ovogodišnje Državno natjecanje iz hrvatskoga jezika i narodopisa prijavilo se ukupno 34 učenika, a pravo sudjelovanja na završnici, usmenom dijelu, steklo je 17 učenika. Završnica nadmetanja bila je priređena u srijedu, 28. travnja, u Croaticinoy multifunkcionalnoj dvorani. U okviru natjecanja učenici su se natjecali u dvije kategorije, u prvoj školarci osnovnih škola gdje se jezik predaje kao predmet, a u drugoj đaci dvojezičnih škola. Nakon izvlačenja rednih brojeva i dobivenih tema natjecatelji su imali vremena pismeno izraditi te održati usmeno izlaganje. Njihove je odgovore vrednovalo tročlano stručno povjerenstvo na čelu s predsjednicom Matildom Bölcs, i članovima Stipanom Karagićem i Tomislavom Krekićem. Na kraju završnice uime prosludbenog odbora Matilda Bölcs čestitala je i zahvalila učenicima, nastavnicima, mentorima te naglasila kako su hrvatski jezik i narodopis posebni predmeti za našu prošlost i našu samosvojnost, te nastavila kako članovi žele da se svi osjete pobjednicima jer su došli na natjecanje koje je za njihovu dob najviši domaći forum gdje se mogu predstaviti. Posebice je pohvalila učenike za napredovanje u poznavanju književne teorije. Pri kraju završnice predsjednica Matilda Bölcs i suradnica Zavoda za

istraživanje i razvoj prosvjete pri Uredu za obrazovanje Magdalena Šibalin Kühn zajednički su uručile diplome i darove – džepni radio, mobilni telefon, pen drive.

Postignuti rezultati iz hrvatskoga jezika po raznim kategorijama:

I. kategorija:

1. mjesto Aleksandra Reiz, 8. r., Lukovišće
2. mjesto Dominika Stanić, 8. r., Salanta
3. mjesto Reka Horvat, 8. r., Serdahel
4. mjesto Angelika Balla, 7. r., Serdahel
5. mjesto Blaž Bogdan, 8. r., Lukovišće.

Nastavnici, mentori učenika jesu: Ana Popović Biczaki (Lukovišće), Eva Adam Bedić (Salanta), Katarina Lukač Brodač (Serdahel).

II. kategorija:

1. mjesto Berta Stipanov, 8. r., Santovo
2. mjesto Natalia Ronai, 7. r., Pečuh
3. mjesto Balint Drinoci, 7. r., Pečuh
4. mjesto Anita Dvoržak, 8. r., Budimpešta
5. mjesto Zvonimir Balatinac, 8. r., Santovo.

Nastavnici, mentori učenika jesu: Joso Šibalin (Santovo), Marija Jakšić Popović (Pečuh), Marija Šajnović (Budimpešta).

Postignuti rezultati iz narodopisa:

1. mjesto Zvonimir Balatinac, 8. r., Santovo
2. mjesto Berta Stipanov, 8. r., Santovo
3. mjesto David Bleier, 7. r., Pečuh
4. mjesto Marko Kovač, 8. r., Santovo
5. mjesto Blaž Šimara, 7. r., Pečuh.

Nastavnici, mentori učenika jesu: Joso Šibalin (Santovo), Žuža Kečkeš (Pečuh).

Čestitamo učenicima i nastavnicima te im želimo mnogo uspjeha.

Kristina Goher

PEČUH, NOVI MAROF – U sklopu programa uz blagdan Svetog Antuna Padovanskog i Dan grada Novog Marofa, 13. lipnja u Novom Marofu gostuje KUD „Tanac” iz Pečuha. „Tanac” će sudjelovati programu na Trgu hrvatske državnosti čiji je organizator KUD „Marof”, a pokrovitelj Grad Novi Marof. U sklopu 9. Folklornog festivala, koji počinje u 18 sati, uz „Tanac” nastupaju KUD „Punat” s otoka Krka, iz mjesta Punat, KUD „Ivan Kapistran-Adamović” iz Čepina, KUD „Remetinec” iz Remetinca i KUD „Novi Marof”, i to podmladak i seniori. „Tanac” će izvesti koreografije: Podravski svatovac, Bošnjacki mali kermez... Istoga dana u ranim poslijepodnevnim satima u Marofu nastupa mlada skupina breakdancera iz Mađarske, pod imenom „Heaven Crew”, a organizator je njihova nastupa Udruga mladih „Mladi za Marof”.

PEČUH – U Hrvatskoj osnovnoj školi Miroslava Krležu u Pečuhu 11. lipnja, s početkom u 13 sati je opraštanje učenika sadašnjeg osmog razreda. Osmi razred pohađaju ovi učenici: Amina Aliustić, Jasna Balaž, Petar Balaž, Attila Balogh, Kristijan Daskalov, Melinda Gyulai, Reka Đurok, Gábor Hóllaki, Marko Kitonjić, Márk Krum, Cintia László, Ticiána László, Adél Major, Alin Nevesinjac, Mirjana Šarošac, Tibor Szorre, Dora Udvarac, Szabina Újvári i Viktor Vresnyák. Razrednica im je Marta Šandorka-Rohonczi.

KOLJNOF – Tradicionalni školski tabor, s naglaskom hrvatskoga jezika i tamburaške djelatnosti, se održava od 14. do 20. junija. Kako nas je obavijestila školska direktorica Agica Sárközi, iz Koljnofa imaju 45 najavljenikov, iz Horpača i Unde će u Koljnof svaki dan putovati desetimi, a ovpust su se dvama zainteresirali za taborске mogućnosti iz Tukulje. U jednotajednom programu i ljetos su od 8.30 do 12.30 uri razne djelaonice (tamburaška, dramska, jezična, likovna), a otpodne izleti, pečenje slanine, kino, plivanje i razne igre čekaju sve sudionike. Za vrime tabora sve su učiteljice dotične škole na mjestu. Tamburašku sekciju, ka je od ljeta do ljeta sve popularnija, vodi Inga Klemenšić. U djelu su joj na pomoć sridnjoškolci svirači: Zoltan Korlath, Petra Egrišić i Fanni Sárközi. Tabor se priredjuje uz materijalnu pomoć Hrvatske državne samouprave.

BAJA – Župa Svetog Antuna Padovanskog i Hrvatska manjinska samouprava grada Baje priređuju proštenje povodom blagdana Svetog Antuna Padovanskog koje će se upriličiti u župnoj crkvi u nedjelju 13. lipnja. Misno slavlje u 11 sati služi fra Ivan Holetić iz Subotice. Nakon svete mise održat će se susret hrvatskih crkvenih zborova iz Čakovca, Dušnoka, Kačmara, Aljmaša i Baje.

„Kraljice“ u Santovu pohodile šokačke domove

Na prvi dan Duhova «kraljice» – skupina djevojaka u izvornoj narodnoj nošnji, s prepoznatljivim kraljičkim napjevima – i ove su godine obnovile lijepi duhovski običaj šokačkih kraljica,

pohodivši šokačke domove u Santovu. Kao i svake godine, uvježbala ih je vjeroučiteljica Marića Jelić Mandić.

S. B.

Snimka: K. Tomašev

Po običaju, na tradicionalnom Susretu hrvatskih crkvenih zborova u Kačmaru učenice hrvatskoga kružoka kačmarske osnovne škole prikazale su običaj bunjevačkih „kraljica“

„Kraljice“ u Mohaču obilazile šokačke domove

Na prvi dan Duhova, „kraljice“, tj. djevojačke skupine Šokačke čitaonice po dobima obilazile su šokačke domove u Mohaču. «Kraljica» je odjevena u bijelo, a i ostali članovi skupine odjeveni su u najljepšu svečanu nošnju. Kraljička skupina imala je i jednog momka – torbonošu, koji je nosio prikupljene darove. Na čelu povorke stajali su barjaktari, a „kraljicu“, obuhvativši je, pratile su ostale djevojke. Pjevale su se kraljičke pjesme s prepoznatljivim napjevima, već prema tome ima li u kući udavača, momak za ženidbu, bračni par bez djece, i drugo.

Gazdarica je u svome dvorištu „kraljicu“ posadila na stolac s jastukom. Na kraju pjesme „kraljica“ je jastuk bacila u visinu uz prigodne riječi: „Ovolika neka vam bude kudeljka, ovolika lan!“

Članovi dječje skupine Šokačke čitaonice prije podne duhovski običaj „kraljice“ prikazali su i na prvom Danu vodenice Svetog Nikole.

Tekst: Beata Janković
Snimka: Zoltán Szellár

„Dove“ u Katolju

*I ode dodesmo,
I ode nam kažu,
Dva bora zelena,
I pod prvim borom,
Momče neženjeno,*

*I ode dodesmo, ljeljo,
I ode nam kažu, ljeljo,
Dva bora zelena, ljeljo.
I pod prvim borom, ljeljo,
Momče neženjeno, ljeljo.*

Kako za Hrvatski glasnik kazuje predsjednica katoljske Hrvatske samouprave Marija Gugan, Katoljce su i ove godine obradovale „kraljice“. Na prvi dan Duhova išle su „kraljice“ od dvora do dvora. Svi su ih domaćini srdačno primili, i darivali, a posebno im se obradovao Stanko Molnar koji je zajedno s „kraljicama“ pjevao i plesao kolo. „Kraljice“ su nuđene kolačima i pićem, a domaćica ih je darivala novcem ili jajima.

Na drugi dan Duhova, već po ustaljenoj tradiciji, kuhalo se i peklo kod katoljskih podruma. Oko devet sati ujutro počeli su se okupljati kuhari i kuharice. Počelo je pripremanje jela. Bilo je mnogo gostiju. Došla su djeca, rodbina i prijatelji. Svatko je kuhao, pekao svojim gostima i svojoj družini. Otvoreni podrumi nudili su vino, prepuni stolovi, slasni kolači. Kako to Katoljci rade, nadaleko poznati po svojoj šokačkoj širokogrudnosti. Okupilo se stotinjak osoba. Miješani perkelt, paprikaš od soma, grah u glinenim loncima (ćupovima), paprikaš od pijetla, pekla se janjetina, spremala jela od divljači, meso s povrćem... A uz jela pilo se dobro vino i jelo fino pecivo.

Veselili su se Katoljci i njihovi gosti, družili se, razgovarali i pjevali toga lijepog dana kod tamošnjih podruma. (Guganka)

Kviz znanja u Mlinarcima

Pred kraj školske godine hrvatske pomurske škole uvijek organiziraju natjecanje u znanju pojedinih predmeta. Tako je to bilo i ove godine sredinom svibnja kada su se u mlinaračkoj osnovnoj školi okupili učenici nižih razreda iz Kerestura, Mlinaraca, Serdahela i Sumartona da isprobaju svoje stečeno znanje tijekom godine. Djeca su se natjecala po skupinama iz matematike, mađarskog i hrvatskog jezika, poznavanja prirode te iz općeg obrazovanja.

Kristina Geróly, voditeljica područne ustanove, i učiteljice Katica Salai i Đurđica Kiš pobrinule su se da bude raznovrsnih zadataka, i logičkih, i šaljivih, i gdje se treba pisмено i usmeno izražavati. Učenici domaće ustanove pripremili su se i s kratkim programom kako bi predstavili svojim vršnjacima što su sve naučili izvan nastave. Bilo je tu hrvatskih narodnih plesova i veselih hrvatskih dječjih pjesama. Nakon uvodnog programa slijedila je podjela skupina.

Organizatori su vrlo dobro osmislili sastav pojedinih družina. U svakoj je trebao biti po jedan učenik prvog, drugog, trećeg i četvrtog razreda iz četiri naselja. Tako je složeno osam skupina u kojima su se djeca prvo morala upoznati, a zatim se pozabaviti zadacima. Među zadacima bilo je slagalica slika, raspoznavanja mađarskih književnika, logičkih matematičkih zadataka, zadataka iz razumijevanja teksta, znanja hrvatskoga jezika. Trebalo je odigrati situacijski raz-

govor, odgovarati na brza pitanja, prepoznati političare, pjevače i glumce.

U svakoj su skupini bila hrabra djeca koja su vješto glumila, odgovarala na pitanja, pa je bila vrlo mala razlika između konačnih bodova. No ipak je trebalo postaviti redoslijed, ali zbog mješovitih skupina, iz svakog je naselja bilo i prvih, i drugih i trećih, no nagradu su dobili svi, stoga će se volja za znanje i učenje nastaviti.

Beta

SANTOVO – Već po tradiciji pred kraj školske godine, učenici Hrvatskog vrtića, osnovne škole i učeničkog doma u Santovu 3. lipnja prikazali su dvosatni prigodni program, koji je upriličen u mjesnom domu kulture pred velikim brojem roditelja, baka i djedova. Na početku je okupljene pozdravio ravnatelj Joso Šibalin, istaknuvši kako su učenici i njihovi nastavnici pripremili izbor iz svega onoga što su naučili tijekom godine, kako bi se predstavili roditeljima. Učenici od 1. do 8. razreda predstavili su se prigodnim kazivanjem stihova i proze, igroka-

zima, narodnim pjesmama, melodijama i plesovima na hrvatskom i mađarskom jeziku koje su uvijek bali tijekom godine.

Članovi školske folklorne skupine različitih dobi prikazali su nekoliko koreografija bačkih i baranjskih Hrvata: bunjevačke, santovačke i baranjske šokačke plesove u izvornoj nošnji. Jednako tako nastupili su i članovi dvadesetočlane školske tamburaške škole, koja je s radom počela lani u ožujku. Svi izvođači nagrađeni su velikim pljeskom okupljenih.

SANTOVO – Polaznici hrvatskog vrtića u Santovu, 4. lipnja u mjesnom domu kulture prikazali su prigodni kulturni program. Šezdesetak djece triju skupina – male, velike i srednje – u okviru završne svečanosti predstavilo se prigodnim recitacijama, igrokazima, pjesmama i plesovima na hrvatskom i mađarskom jeziku, koje su s njima uvježbale njihove odgojiteljice tijekom godine. Uz Majčin dan i Dan djece, bila je to ujedno i oproštajna svečanost za članove velike skupine koji će od jeseni započeti školovanje. Kako nam reče voditeljica vrtića Ljubica Pačko, koja je na samom početku svečanosti pozdravila okupljene, dvadesetero djece velike skupine od jeseni bit će prvašići hrvatske škole. Na svečanosti su se u vrlo lijepom broju okupili roditelji, bake i djedovi, koji su ih ispratili s velikim pljeskom.

PEČUH – Pečuške ljetne igre i ove godine obiluju nizom programa: plesne večeri, baletne predstave, folklor, izložbe, kazališne premijere koje će biti održane na više mjesta u gradu od 12. lipnja do 10. kolovoza. Početak i ovogodišnjih Igara, kako je to već uobičajeno godinama, obilježiti će nastup Folklornog ansambla Luč iz Budimpešte, 12. lipnja, na ljetnoj pozornici Hrvatskog kazališta, u Aninoj ulici, s početkom u 21 sat.

Na programu su umjetničke plesne koreografije i tradicionalni hrvatski plesovi: Plesovi iz Slavonije, Valpovo, Parisova jabuka, Bilo ih je devetero, Djevojke gore, Baranjski plesovi, Carmina Burana, Sisif, Stabat Mater, a hrvatske pjesme izvodi Marko Šteiner. Redatelj, koreograf je Antun Kričković.

Na otvorenoj je pozornici u Ulici Káptalan 13. srpnja, s početkom u 21 sat, predstava mjuzikla autora Milana Grgića i Alfija Kabilja: *Ja!ta, Ja!ta* u produkciji Hrvatskoga narodnog kazališta iz Osijeka. Režiju potpisuje Nine Kleflin. U čemu je tajna tog mjuzikla? U prvom redu u vedrini i nepretencioznom humoru kojim djelo odiše uz vrlo bitni element sceničnosti, zatim u simpatičnom sadržaju te u vrlo dopadljivoj i atraktivnoj glazbi. Već sama zamisao u svom začetku bila je više nego duhovita: kako slavnu konferenciju velikih savezničkih šefova o podjeli svijeta doživljavaju njihovi sobari, sluge, domarke, suradnici, riječju: mali svijet, koji također ima prava na svoju „podjelu“. Kroza sve to provlači se kao lajtmotiv vizija idealnoga nepostojećeg kutka na zemaljskoj kugli, koji bi bio pošteđen svakoga zla, gdje ne bi bilo rata, gladi, mržnje, zavisti, gdje bi život bio san. Zar o takvom kutku u svojoj mašti, barem jednom u životu, ne sanja svaki čovjek? Takva optimistična poanta čitavom djelu daje pečat općeljudskoga shvaćanja i razumijevanja, što je u današnjemu svijetu itekako potrebno.

Pečuška premijera Dječaka Pavlove ulice je 16. i 17. srpnja u Hrvatskom kazalištu, s početkom u 21 sati. Predstava je nastala u koprodukciji Dječjeg kazališta Branka Mihaljevića u Osijeku i pečuškoga Hrvatskog kazališta. Predstavu je režirao János Szikora temeljem romana Ferenc Molnára. Dramaturgiju potpisuje Matko Botić, kostimografkinja je Barbara Bourek. U predstavi glume: Nemečseka Dorjan Berkić i Karlo Smrečki, Boku Miroslav Čabraja, Geréba Stipan Đurić, Csónakosa Tihomir Grljušić, Cselea Mladen Vujčić, Feria Átsa Slaven Vidaković, Pásztor starijeg Ivica Lučić, Pásztor mlađeg Petar Konkoj. Cijena ulaznice: 1200 Ft.

U Hrvatskom je kazalištu 19. i 20. srpnja, s početkom u 19 sati, predstava *Raskošno cvjetaju moje ruže*. Priča o ljubavi pisca Antona Čehova i glumice Olge Knipper. Uloge igraju: Antona Slaven Vidaković, Olgu Anna Györfi. Redatelj je predstave József Bodonyi. Predstava je na mađarskom jeziku. Cijena ulaznice: 1200 Ft. Opširnije o Pečuškim ljetnim igrama, predstavama, programima i terminima na: www.pecciszabaderi.hu.

Uz tamburu i tanac još jednoč u Gornjem Četaru

HKD Gradišće iz Petrovoga Sela u Šokačkom svatovcu

Skoro susjedi, ali svakako prijatelji su se našli 29. majuša, u subotu otpodne, na četarskom Hrvatskom danu. – *Ovo je jur ovako četvrto ljeto da zadnji majuški vikend nariktamo Hrvatski dan u našem selu* – je rekao predsjednik mjesne Hrvatske manjinske samouprave Joško Šaller, ki je i sam aktivni plesač u HKD-u Četarci i gizdavo nosi i rubaču i lajbljin, što je iz Hrvatske dobio na rodjendan. To kompletno rublje uprav paše u najnoviju, sad i proširenu koreografiju Štefana Kolosara „Četarski fašnjak“, ku su domaći folklorashi sredinom miseca predstavili i pri Državnoj kvalifikaciji u Kapuváru. I to smo mogli čuti od moderatorice folklornoga otpodneva Anice Poljak-Šaller ka je uz najavu točkov i komentirala nastupe i takaj plesala u domaćem ansamblu.

Najprlje nam je upućen jačkarni pozdrav od undanskih divojak, pod stručnim peljanjem Sabine Balog. Tamburaši Vlahije iz

Bandola i lani su si burni aplauz zaslužili za svoju produkciju, tako kot i ovo ljeto. HKD Gradišće iz Petrovoga Sela u novoj verziji je predstavilo Šokačku svadbu, ka je prekrasna tančena kompozicija Antuna Kričkovića, niz ljet uspješno i rado izvedena na petroviskoj, a i na stranjnski pozornica. Čajtanski svirači „Stalnost“, polag veselja i tamburaškoga znanja, su domaćinom donesli i žgano „*kad su čuli da su Četarci svenek jako žedni*“. Stilski je završetak slišio domaćem folkloru od 15 minutov. Atraktivni elementi tančenoga opusa, bogati izbor gradišćanskih jačak i vidljiva oduševljenost četarskih plesačev i plesačic vik će zavrediti i doživiti ovaciju u domaćem ambijentu.

Četarsko vino, fanjsko napravljeni gulaši i ne nazadnje odlična svirka petroviskoga benda Pinkica, sve do jutra je zadržala najživlje veseljake u štimungu.

-Tiho-

HKD Četarci u domaćoj koreografiji

Okupljanje Hrvata u Salanti uz blagdan Duhova

Već tradicionalno Hrvatska samouprava sela Salante za blagdan Duhova organizira seosku priredbu kojom okuplja Hrvate i njihove prijatelje u naselju i šire. Ovogodišnje Hrvatsko večer održano je 22. svibnja u mjesnom domu kulture. Program je započeo u nazočnosti brojnih Salančana i njihovih gostiju. Gosti folklorne večeri i izvođači folklornog programa bili su: KUD „Vodenica” iz Bačina; Ženski pjevački zbor „August Šenoa”; Orkestar „Vizin” i, naravno, uime domaćina KUD „Marica”.

Nakon svečanog programa slijedila je plesničica uz Orkestar „Vizin” i nazočne svirače te druženje domaćina i gostiju. Kako za Hrvatski glasnik kaže zastupnica Hrvatske samouprave, domaćini su bili oduševljeni programom, a posebice su ih obradovali folklorišti KUD-a „Vodenica” iz Bačina (prvi put su nastupili u Salanti) koji su izveli za Salančane dotada manje poznati bunjevački folklor, točnije tri koreografije, uz bunjevačku još i međimursku te slavonsku, uz pratnju orkestra pod vodstvom Grge Kovača koji je i samostalno izveo jednu glazbenu dionicu. Baćinci su domaćinima zahvalili na pozivu i prigodnim poklonom. Ženski pjevački zbor „August Šenoa” predstavio se dalmatinskim melodijama uz pratnju Orkestra „Vizin”, a

KUD „Marica” izvedbom duhovskog običaja „kraljice” koji su ovoga puta izvele djevojke srednje grupe KUD-a izveli na hrvatskom i na mađarskom jeziku.

„Maričine” skupine izvele su koreografiju bunjevačkih plesova, a skupina odraslih predstavila se bošnjačkim plesovima. Uime mjesne samouprave nazočne je pozdravio načelnik sela Zoltán Dunai, a potom predsjednik mjesne Hrvatske samouprave Mijo Štandovar, te predsjednik HDS-a Mišo Hepp.

Blagdan Duhova jedan je od najvećih blagdana Katoličke crkve. Rođendan je to Kristove Crkve, blagdan Duha Svetoga. Pedeset je dana od Isusova uskrsnuća do Duhova. Isus šalje svojim učenicima Duha Svetoga koji će ostati u njegovoj Crkvi do konca svijeta. Djela Apostolska donose kako su apostoli, puni Duha Svetoga, govorili tako da su ih mogli razumjeti ljudi svih naroda i jezika, a mnoštvo se „dalo krstiti te su primili Duha Svetoga”. I sveti sakramenti krizme, pa i prve pričesti u praksi se vežu uz blagdan Duhova. I mnogi običaji: tako i u Hrvata u Mađarskoj. „Kraljice” su u Salanti nakon svete mise u nijemetskoj crkvi u nedjelju, 23. svibnja na dan Duhova (u kojoj je 16. svibnja podijeljena i sveta prva pričest) kolom i pjesmom ispred crkve pozdravili vjernike. Potom su pak posjetili i brojne kuće Hrvata Bošnjaka u Salanti. Salantske „kraljice” bile su članice male i srednje skupine KUD-a „Marica” s kojima vježba koreografkinja Vesna Velin i koji svakoga petka imaju redovite probe u salantskom domu kulture. Ove večeri je organiziran i tradicionalan bal na Duhove u salantskom Domu kulture uz svirku Orkestra „Podravka”.
Branka Pavić Blažetin

„Pjesme Podravine i Podravlja Pitomača 2010”

Dana 1. lipnja, načelnik Općine Pitomača Željko Grgačić i ravnatelj festivala „Pjesme Podravine i Podravlja Pitomača 2010” održali su konferenciju za tisak. Konferenciju za medije otvorio je Karlo Crnčić, glasnogovornik festivala. Zatim je načelnik Općine Pitomača nazočnim novinarima govorio o događanjima u Danima Općine, koji će započeti 12. lipnja i trajati do 20. lipnja. Ravnatelj festivala Rajko Stilinović predstavio je katalog pjesama koje će biti izvedene u dvije festivalske večeri, 18. i 19. lipnja, u športskoj dvorani u Pitomači. Ukupno će biti izvedene 43 skladbe. Festivalsku priredbu prenositi će Pitomi radio u mreži radija u Hrvatskoj, Srbiji te u Bosni i Hercegovini, a u Mađarskoj postoji mogućnost da Radio Croatica izravno prenosi završnu večer. Pozivamo sve Hrvate u Mađarskoj, a posebno čitatelje Hrvatskoga glasnika, na Dane općine Pitomača, da uživaju u pjesmama glazbenog festivala „Pjesme Podravine i Podravlja Pitomača 2010”.

Zvonko Horvat

JEGERSEK – Regionalni zavod za zapošljavanje zapadnog Zadunavlja u područnoj službi u Jegerseku 15. lipnja ustrojiti će radionicu radnih skupina s tematikom problematike zapošljavanja, na kojem će sudjelovati predstavnici ureda za zapošljavanje iz Mađarske i Hrvatske. Radionica se ostvaruje u okviru projekta „Suradnja bez granica – Mađarsko-hrvatska stručna akademija za zapošljavanje” na prekograničnom području kojim se osigurava mogućnost za usporedbu sustava alata politike zapošljavanja. Nositelj je projekta Zavod za zapošljavanje južnog Zadunavlja iz Pečuha, čiji su partneri Zavod za zapošljavanje sjevernog Zadunavlja iz Sambotela, Područne službe Hrvatskog zavoda za zapošljavanje iz Osijeka, Križevaca, Čakovca i Vinkovaca.

Tijekom projekta izradit će se četiri stručne studije o zapošljavanju u prekograničnom području, metodološki priručnik i priručnik s primjerima dobre prakse, te općeniti priručnik u kojem će se nalaziti opis projekta i skraćeni sadržaj sve četiri stručne studije i drugih rezultata projekta. Također će biti izrađena zajednička dvojezična web-stranica koja će služiti kao info-komunikacijska baza i na kojoj će se nalaziti dokumenti izrađeni tijekom projekta.

Poziv u 17. Tabor Peruške Marije

(Od 27. julija do 1. augustuša)

Hrvatsko katoličansko omladinsko vjersko i kulturno društvo Hrvatskoga Židana opet poziva mladinu (od 12 do 16 ljet starosti) u 17. Tabor Peruške Marije. U taboru pod vedrim nebom i u sadržajnom programu more dizimati katoličanska narodnosna mladina od 27. julija do 1. augustuša u židanskoj lozi, polag kapele Peruške Marije. Pokrovitelj i ovoga tabora je farnik Hrvatskoga Židana Štefan Dumović. U Tabor se obavezno nosi vrića za spavanje jer noćevanje je pod šatorom. Voda je osigurana iz zdenca, kot i jilo trikrat na dan (topli objed).

Cilj tabora je međusobno upoznavanje katoličanske mladine iz okolice i približavanje ljudskoj i Božjoj duši. U programu su vjerska predavanja, diskusije, maše uz jačenje, duhovne vježbe, ture za pišake, likovne djelaonice, taborski oganj, naticanja itd.

Stroški tabora: 7000 Ft po peršoni, za braća skupa 12 000 Ft.

Ako se javiti kaniš na ov tabor, to moreš napraviti **do 30. junija**, na adresi glavnoga organizatora u pismu, e-mailu, telefonu: Horváth Péter, 9733 Horvátzsidány, Fő utca 12; tel.: 94/365-534, 06 30 476 2615; e-mail: petar.horvath@gmail.com.

Bačka olimpijada

Učenici santovačke škole izborili nastup na državnom natjecanju

Na slici županijski zlatni i srebrni atletičari santovačke hrvatske škole, slijeva: Akoš Ujvari, Szabolcs Marcsek, István Tóth, Zvonimir Balatinac, Akoš Varga i Mate Ördög. Naprijed stoje slijeva István Orbán i Marko Kanižai

Nakon zapaženih rezultata na okružnome natjecanju Đačke olimpijade, atletičari i rukometašice Hrvatskog vrtića, osnovne škole i učeničkog doma u Santovu, koje je pripremio nastavnik tjelesnog odgoja Géza Gál, 27. svibnja u Baji postigli su nove uspjehe u ekipnom i pojedinačnom nadmetanju, te izborili nastup na državnom natjecanju. Švedska štafeta (100-200-300-400 m) u sastavu Marko Kanižai, Akoš Ujvari, Mate Ördög i Akoš Varga s malim zaostatkom za prvoplasiranom momčadi osvojila je drugo mjesto i srebrnu medalju. Ekipa trobojaca (trčanje na 60 odnosno 100 metara, skok udalj i bacanje malih lopti) u sastavu Marko Kanižai, István

Orbán, Szabolcs Marcsek, Akoš Ujvari, István Tóth i Zvonimir Balatinac uvjerljivo je osvojila prvo mjesto i zlatnu medalju, te izborila nastup na državnom natjecanju Đačke olimpijade. Od šest utrka, naši su učenici osvojili četiri prva, jedno drugo, i jedno četvrtost mjesto. Rukometašice hrvatske škole, koje su u završnici poražene s jednim zgoditkom, osvojile su srebrnu medalju. U pojedinačnom natjecanju Szabolcs Marcsek uvjerljivo je osvojio prvo mjesto i zlatnu medalju, te ponovno izborio nastup na državnom natjecanju, pošto je lani osvojio državno osamnaesto mjesto, a István Tóth na 800 metara bio je četvrti. S. B.

SANTOVO – U organizaciji Športske udruge «Bačka», u subotu, 26. lipnja, u Santovu se priređuje športsko-kulturno-gastronomska manifestacija pod nazivom Susret na tromedi. Nakon svečanog otvorenja u 10 sati, slijedi međunarodni rukometni turnir muških i ženskih ekipa iz tri naselja odnosno država: Petrijevcima (Hrvatska), Bezdancima (Srbija) i Santovcima (Mađarska). Susreti ženskih ekipa igraju se u športskoj dvorani, a muških na dvorištu hrvatske škole. Iodobno se na otvorenom održava sajam obrtnika, te priređuje gastronomsko natjecanje gostujućih i domaćih ekipa. Nakon zajedničkog ručka i proglašenja rezultata, slijedi kulturni program na otvorenom od 16 do 18 sati, u kojem nastupaju KUD-ovi, odnosno orkestri triju naselja. Od 19 do 20 sati svira orkestar V7, a između 20.30 i 22 sata sastav Blackbirds (mađarska beatlesijada). Slijedi pučka veselica uz orkestar Polo. Susret je otvoren, ulaz slobodan, stoga organizatori pozivaju sve ljubitelje športa, kulture i gastronomije.

2010 08 14 - 21:00

**VLADO
KALEMBER
(SREBRNA KRILA)**

KONCERT

**HERCEGSZÁNTÓ (SANTOVO) - TEAHÁZ
GOSTI GRAVIA BAND (BOBAN)**

**ULAZNICE: U PRETPRODAJI 3000,- FT
NA LICU MJESTA: 4000,- FT**

Zabranjeno unošenje staklenih predmeta na mjesto uredbe! Ulaznice u pretprodaji

IBUSZ Utazási iroda - Baja, Kossuth u. 11/a. Tel.: (79) 524-534
IBUSZ Utazási iroda - Szeged, Oroslán u. 4. Tel.: (67) 471-177
Buda Guide Travel utazási iroda - 1077 Budapest, Wesselényi u. 33. Tel.: (1) 413-1632
Pécs : (20) 329-4141